

Andrzej L. Komorowski [ORCID: 0000-0002-5763-7921]

Zakład Chirurgii, Instytut Nauk Medycznych, Uniwersytet Rzeszowski

WPROWADZENIE

Po raz trzeci mam przyjemność oddać w Państwa ręce numer „Państwa i Społeczeństwa” poświęcony medycynie i zdrowiu publicznemu. Ze względu na zbliżającą się 40. rocznicę śmierci profesora Jana Oszackiego, Redakcja zdecydowała się poświęcić numer pamięci tego wielkiego chirurga i naukowca. Profesor Jan Oszacki pozostawił po sobie ogromny dorobek publikacyjny oraz własną szkołę nowoczesnej chirurgii opartej na znajomości patofizjologii. Być może najtrwałszą legacją Profesora są jego liczni uczniowie i doktoranci, którzy przez wiele lat nadawali ton chirurgii, torakochirurgii, chirurgii dziecięcej i onkologicznej, anestezjologii i biochemii klinicznej w Krakowie i w całej Polsce.

Postać profesora Oszackiego przypomina w artykule biograficznym jego uczeń, profesor Andrzej Wysocki, który objął kierownictwo II Kliniki Chirurgii Uniwersytetu Jagiellońskiego bezpośrednio po profesorze Otmarze Gedlicze, następcy profesora Oszackiego. Kolejny artykuł zwraca uwagę na mało znany epizod z historii polskiej medycyny, który w znacznej mierze ukształtował profesora Oszackiego – działalność szpitala PCK w czasie wojny koreańskiej. Natomiast wgląd w sposób formułowania myśli przez profesora Oszackiego czytelnicy uzyskają czytając jego artykuł z roku 1970, napisany wraz z Antoniną

Marczyńską, Janem Kulpą i Janem Ciećkiewiczem, przedrukowany z czasopiśmie „Nowotwory. Journal of Oncology” dzięki uprzejmości redaktora naczelnego, profesora Wojciecha Wysockiego.

W kolejnych działach staraliśmy się umieścić jak najwięcej prac na temat szeroko pojętego szkolenia młodych kadr medycznych oraz liczne opisy przypadków, również w ten sposób wyrażając hołd dla profesora Oszackiego, który zawsze zachęcał młodszych kolegów do kształcenia się, pracy naukowej i publikowania swoich obserwacji.

W części dotyczącej historii medycyny znany nam z poprzedniego numeru profesor Iain Macintyre z Edynburga przedstawia ciekawą historię karykatur edynburskich chirurgów z okresu szkockiego oświecenia. Z kolei Potapov *et al.* z Kijowa i Krakowa prezentują krótką historię technik szkolenia w chirurgii minimalnie inwazyjnej.

W dziale prac poglądowych Korneta *et al.* (Rzeszów) prezentują poglądy na ciekawą technikę leczenia bólu nowotworowego. Jurczyszyn i Płatek (Kraków) dokonują z kolei przeglądu aktualnej wiedzy na temat diagnostyki i leczenia szpiczaka plazmocytozy.

W nowym dziale „Technologia medyczna” czytelnicy znajdą prace: Lichosik z Mediolanu o sposobach szkolenia lekarzy i pielęgniarek w chirurgii robotowej, Jędryki i Lepki z Wrocławia o egzenteracji tylnej oraz Sanchez-Margallo *et al.* z Caceres o zaawansowanych technikach szkolenia w laparoskopii jelita grubego.

Wśród opisów przypadków znajdziemy znakomicie ilustrowaną pracę Kebira *et al.* z Paryża o zdwojeniu pęcherzyka żółciowego, artykuł Greli-Wojewody i Pacholczak-Madej z Krakowa o leczeniu raka piersi, Goździalskiej *et al.* z Warszawy o leczeniu HIV i kiły oraz Idca *et al.* z Rzeszowa o uwięźnięciu przepukliny Richtera w przebiegu uchyłkowatości jelita cienkiego. Kolejne dwa przypadki dotyczą coraz częstszej sytuacji, jaką jest leczenie chorych ze współistniejącą infekcją SARS-CoV-2: w pracy Kisiel *et al.* z Rzeszowa mowa jest o chłoniaku wątroby, a w opisie Zavatskiego *et al.* (Rzeszów) o przepuklinie olbrzymiej rozworu przełykowego.

Numer zamykają dwie recenzje: profesora Wojciecha Polkowskiego dotycząca monografii *Metastatic disease in the liver* i redaktora numeru na temat poradnika *Jak aktywnie żyć z nowotworem*.

Mam nadzieję, że bogata zawartość numeru spotka się z Państwa życzliwym przyjęciem.